

Einafórð enn

verður það roynt at fáa í lag at sýna fram færoyskan dans í Danmörk.

Dansnevndin hevur hildið fleiri fundir og luttók Peter Nolsøe úr Vági í hesum samkomum.

Ættanin er at dansararnir skulu fara úr Føroyum seint í hesum ella fyrst í december mánað. Úr Sumbæ fara 35 dansarar.

„Varðin“.

5-6 hefti av „Varðanum“ er út-komið, og inniheldur: Stórhvalir og stórhvalaveiða. Eftir Mikjal á Rygg. Söluframsýningin (við 10 myndum). Eftir M. A. Jacobsen. Megurð. Eftir H. M. Eidesgaard. Føroyingasaga í nýggjari útgávu. Eftir Chr. Matras. Leyslig hugskot um færoyskar bókmentir. Eftir W. Heinesen. Bókatiðindi og bókalistar. Eftir M. A. Jacobsen.

Fiskemarkedet.

(Telegram til Amtet).

Lissabon: Tilførsel (Tons) af portugisisk Klipfisk 960, islandsk 20, skotsk 3, newfoundlandsk 75. Peholdninger (Tons) af portugisisk Klipfisk 960, islandsk 20, newfoundlandsk 52, norsk 260. Priser (Esc. pr. 60 kg) for islandsk Klipfisk 220/230, newfoundlandsk 200/230, norsk 225/240. Markedet svagt.

Oporto: Tilførsel (Tons) af norsk Klipfisk 54, newfoundlandsk 287, tysk 56, fransk Lavée 1, portugisisk 395. Priser uforandret.

Barcelona: Ingen Tilførsel. Priser uforandret. Beholdning af alle Klipfisksorter 600 Tons. Bilbao: Tilførsel af dansk (færsk) Klipfisk 96 Tons, islandsk 7. Beholdning af dansk (færsk) Klipfisk 100, islandsk 700. Markedet fast. Priser uforandret.

Genua: Priser (Lire pr. 100 kg) for islandsk Labrador style 260, vasket og presset 260, Saltfisk (stor) 250. Tilførsler fra Island D/S „ASLAK“ 1154 fra Norge, „GUDRID“ 60 og „BRETAGNE“ 95. Fra Tyskland „BARBARA“ 2½, fra Frankrig „DONNIZETTA“ 14 og „CE-SARE“ 17, fra Holland „JUNO“ 18 og „PLUTO“ 5½.

Frá útheiminum.

AMTSLÆGE KAJ INGBØL í Vejle har í disse Dage udsendt sin Beretning, hvoraf „Hors. Av.“ bringer følgende Uddrag om en Skole í Vejle Landkreds.

Et enkelt Skolelokale var saa overfyldt, at end ikke det í Løven af 1856

forskrevne Luftrumfang var til Stode. Klasseværelset var ufrukommeligt paa Grund af Skoleborde, to af Børnene havde Plads paa Lærernes Kateder, sualedes at Læreren maatte staa op under hele Undervisningen. Nogle af Børnene blev stegte op ad Kakkelloven, andre var udsat for Træk fra Vinduerne. Den ene af Ydervæggene flød af Vand. Brøndvandet var lidelugtende med Bundfald af Forraadnelsepartikler. Jævnlig oppumpedes Regnorme og to Gamle raadne Mus. En Samlekumme for Bygningens Spildevand var gravet í intim Forbindelse med Brønd-

De smaa Englebørn

er jo saa søde, at de egentlig kun mangler Vingerne. Deres Klæder skulde jo helst være en Sky af Silkeslør, men da saadant Stof er svært at anskaffe og noget upraktisk at benytte í vort Klima, bruger man í Stedet for det rene, friskeste og flugteste til de smaa Væsner, det vil sige: hvilken som helst Slags Klæder, blot de bliver vasket í

Persil

— det selvvirkende Vaskemiddel.

Pris per Pakke:
¼ Kilo 30 Øre
½ Kilo 55 Øre

væggen. En af Sundhedskommissionen foranlediget Vandanalyse viste, at Vandet var uanvendeligt. Spildevandselektionen mundede aabent ud paa Legepladsen, hvor der dannede sig en sur og stinkende Sump; ogsaa Afbøet fra Pisseoiet mundede aabent ud paa samme Sted og søgtes opsamlet í en almindelig Gulvspann.

Norsk Politik.

Det norske Arbejderpartis Forer í Stortinget, Sekretær Alfred Madsen, skriver í norsk „Arbejderbladet“ følgende Artikel om vort Broderparti nærmeste Krav efter det sejrige Valg.

Det første, Det norske Arbejderpartis Stortingsgruppe efter min Opfattelse maa tage sig af, er at søge at faa vedtaget Forordninger med Sigte paa at hjælpe de arbejdslose í By og paa Land. Produktionslivet maa fremmes, Jordspørgsmaalet løses, og der maa sættes Fart í Arbejdet med Nydyrkning og Rejsning af Bygninger. Den store Fiskerbefolknings Interesser, ikke mindst í Nordnorge, er blevet vanroget under det borgerlige Styre, og heri maa der ske en Forandring.

Tidligere er saa godt som alle vort Partis vigtigere Forslag blevet blankt afvist. Det vil snart vise sig, om den samlede borgerlige Blok paa ca. 88 Repræsentanter vil forisætte hermed, eller om der efter Valget vil være mere Tilslutning at faa til de Sager og de Ideer, som Landets Arbejderklasse helt har samlet sig om.

Saafernt den borgerlige Politik fortsættes í samme Spor som hidtil, er det klart, at Det norske Arbejderparti og Arbejdernes faglige Landsorganisation vil føre en uforsonlig Kamp mod denne borgerlige Politik baade í og udenfor Stortinget. Í saa Fald er det ganske underordnet, hvilket af de tre borgerlige Partier, der kommer til at danne Regering.

Røddir frá fjølduni.

Café um allan býin.

Við ljóstavum søst á myrku kveldarstund gamla gudinnuna vniðv duns. Tó er munur mikil millum hin fornu og hesa modernu. Meðan hin forna hevði makt at gera gomul um við sínum epli, er henda nýggja eitt avhaldsols bryggari og ein limonada-fabrik, sum nú í teim seinastu dögum hevur opnað café við ol- og limonadasalg. Atvoldin til at henda verksmiða hevur opnað café, er tann, at fleiri kringum landi og eisini í Havn eru farnir til at bryggja.

„Ydunar“ caféin selur bert ol og limonadu, sum verksmiðjan sjálf ger til.

Har er hugnaligt innandura og uttanhygis glampar navnði „Ydun“ skiftandi við reyðum og blonkum stavum.

Nornigestur.

Flere Cafeter!

Hr. Redaktør!

De bedes optage følgende í Deres ærede Blad:

Nu har Bryggeriet „Ydun“ ogsaa oprettet Café og det ser ud som om hele Byen skil vrime af Cafeter. Jeg synes at der er mere end nok af saadanne í Forvejen, og synes at det er mærkeligt, at Politimesteren, eller hvem det er, der giver Tilladelse at holde Cafeter, har givet en saadan Tilladelse, da Bryggerierne er Leverandører til Cafeterne, og burde derfor kunne klare sig foruden at konkurrere med disse.

Der er to Bryggerier í Byen, og jeg mener, at hverken det ene eller det andet burde have Udsalgsstilladelse. Dette at drive Bryggerier og í Forbindelse hermed Udsalg eller Café, synes jeg er ganske nær det man í dansk Sprogbrug benævner Pærevælling.

Som ovenfor sagt vrimler det formelig af Cafeter. En Kolmand driver Bryggeri og holder Øludsalg, „Ydun“ driver Limonade-Fabrikation og Ølbryggeri, og holder Udsalg. En Arbejdsmand driver Cafévirksomhed uden Kolonial- eller Købmandsforretning, Bryggeri eller Fabrik. En Konditor driver Café-Virksomhed, som er nøje knyttet til Faget. Men der er ikke en Grænse mellem Café og Udsalg í al Almindelighed. Jeg spørger af Hensyn til at man næppe paa de kolde Cafeter kan faa serveret varm The eller Kaffe.

Med Tak for Optagelsen.

Havnamadur.

Vi deltager ikke í dette Spørgsmaal vedrørende Cafeter, Bevertninger, Kaffe

Malt etc., men synes oprigtigt talt at Penge í disse pengeknappe Tider burde omgås med mere Varsomhed. Hvis det var Tilfældet, var der næppe Grund til at tro at der vilde komme flere Cafeter end dem vi allerede har. At der brygges og blandes mange Steder er der næppe Tvivl om.

Lovrigt lader vi det indseende passere til de Mænd eller Institutioner, der skulde interessere sig for denne Sag. Vi stiller os udenfor.

Red.

Målspilla.

Í næstseinasta „Krossi“ hevur ein „P.“ grein, har hann sýnir almenn-inginum, hvussu okkara vakra mál verður spilt á Føroya loftingi, og helst av sambandsstingmonnum. Tað domi, J. P. flytur fram, prógvur, at eisini menn í øðrum londum geva okkara mál ans og harnast, tá teir sýggja, hvussu illa tað tíðum verður viðfarið.

J. P. eg harnast eins og tygum yvir hetta skilið, og eg vil royna, tað eg eru mentur, at berjast fyri og verja móðurmálið, so tað kann gerast eitt reint, sterkt og stímbrað føroyskt mál.

„Tingakrossur“ hevur av og á flutt fram greinir hesum sama evni við-vikjandi — og væl mest fyri egnu skyldu. Minnst meg rætt, var tað „Krossur“, ið hesa ferð byrjaði at deila sambandsins tingmenn fyri teirra vánaliga mál („loftingsmál“ nevndi blaðið tað).

Eg sigi sum J. P.: „Lat Andrass Sámalsen hava sitt.“ Og vil leggja afturat: — Og hinar tingmenn sambandsins fyri alt tað við. Ti — silt er svart skinn hvitt at tráa!“

Men eitt blað, ið deilir og gremur seg um málspilla, má sjálvandi ganga á odda og bróta slóð fyri einum reinum føroyskum máli; — ger „Krossur“ tað? Neyvan nakar ivast í at „Krossur“ flyggjar lesarum sínum eitt heldur vánaligt mál (her sipast ikki til ta øtulliga reggu av prent-villum, ið tíðum siggjast í blaðnum, men bert til málslig brek).

Hvi brýtur blaðið til domis orðini: hevir, hetta, fleiri, gevar, maðurin, leiðis: he-vur, het-ta, flei-ri, ge-vur, maður-in? Er tað kanska fyri at fáa móðurmál okkara nærri at donskum máli? Ja, eg spyrji bert. Og hvi skriver blaðið stundum hin fyrsta stavin stóran og stundum lítlan í orðum sum til domis: Føroyingur, Dani, Norðmaður? Og hvi nýtur blaðið eitt so fjúkt orðsum „beskorkið“.

Gamlir menn taka stundum til, at: „Ringur er fagur, í silt reður drýtur.“ — Legg tær tað í geyma, „Krossur“.

Pætur.

Árni Jóhannesson.

Starvsoddamaður „Frelsunar hirsins“ í Føroyum og Íslandi.

Fyri nokrum dögum síðani, dvøldist í Føroyum maður nevndur Árni Jóhannesson. Hann var komin hegar til at vitja „Frelsunar hirsins“, sum fyri nokrum árum síðani byrjaði starv sitt her hjá okkum.

Árni Jóhannesson er væl kendur av nógvum Føroyingum, sum um áramótini 1912-1913, vitjaðu annahvert Reykjavík ella Havnafrjórdin, og komu til fundar hjá „Frelsunar hirsinum“. Um tað mundið, sum Føroyingar vóru á Havnafrjórdi eftir skipum, sum keyptar vóru hegar, vóru teir mangan á „bakkannum“ har fundarholl „Frelsunar hirsins“ var og hoyrdu teir har henda eldhugaða unglingin, sum hevði vígt liv sitt, til at starvast fyri tí sum fremst liggur „Frelsunar hirsinum“.

Árni Jóhannesson er føddur á Havnafrjórdi, og gekk sum unglingur á skúla har á staðnum. Hann hevði í sínum heilt ungu dögum ikki mikla umsjón fyri sálarlivi sínum, og var eina rúma tíð fallin til at lesa bókur, eftir „Darwin“, og hann fylgdi Darwin, heilt trúliga til Darwins-leiðin bar upp í toft. Tá stoðaði hann, og lat Darwinsleruna verða har uppi, og skilti at hann átti sjálvur at verða í nebra.

Men so kom „Frelsunar hirsurine“ til Havnafrjórdar, og tá barst tað honum fyri, sum at nakar hevði talað

til hansara, at har var hin retta leiðin og har lá hansara framtíð. Hann gekk so til fundar á „bakkannum“, sjálvt um tað ikki var av sálarligum huga, so kom hann á hesum fundum til eina aðra áskoðan enn hina, sum Darwin hevði, og fyri eyðvitni kendi hann sína sekt og var umvendur og frelstur. Honum var ikki væl við í fyrstani at hava starv sitt saman við „Frelsunar hirsinum“ og hann segði til sjálvan síns og drottin: „Eg vil tæna tær allastaðni, her og har, nær og fjar, bert ikki „Frelsunar hirsinum“, men hann fekk aftur hvøllari svar um hitt virðismikla starvi, ið hann gav seg til, og so gjordist hann at endanum starvsmaður líðsins. Seinni varð hann tiltaksmaður hjá Niele Edelboe, sum var starvsoddamaður í Íslandi um ta tíðarskeiðið.

Árni Jóhannesson varð síðani sendur til Danmarkar á stjórnarskúla í 1910; hann kom aftur til Íslands og tók við starvinum í Reykjavík árið eftir og starvaðist hann í Reykjavík og á Havnafrjórdi í trý ár.

Í 1914 varð hann sendur til Londonnar á stjórnarfund. Har var honum tilmaelt at broyta starvsstað sitt, og flyta til Danmarkar. Har hevur hann haft yrki sitt í rúm 12 ár. Hansara yrki hevur falli á mongum støðum, bæði úti á landinum og í stórbýnum. Í Keypmannahavn var hann eitt skifti í tvey ár. Táid hann var í Keypmannahavn, gjordi hann munga skemtuferðir út á landi við kringum 1000 fátækum børnum frá Norðrebrugg. Aftaná at hava verið í Danmark í eitt 7-ára skifti, varð hann sendur aftur til Londonnar, fyri at taka prógv á skúla, ið nevnist „Staff-Colleggie“. Síðani hevur hann farið um Ongland og Skotland í eitt sumar. Eftir hesa ferð, fór hann aftur til Danmarkar.

Stjórnaroddamaður líðsins (stabschefurin) Bramwell-Booth, hevur síðani latið Árna Jóhannesson kallað til síns og flutt honum upp í hendir at verða stjórnaroddamaður „Frelsunar hirsins“ á Íslandi og í Føroyum; samstundis var honum víðlagt at rokja hetta starv sitt sum eina deild í heimum sambandi við Stóra Bretland.

— Vit spyrja nú Jóhannesson, hvussu fram ferð við yrki „Frelsunar hirsins“ her á landi, og um hann ætlar at stoðgað her í longri tíð.

— Til hitt seinna svarar hann, at hann ætlar sær aftur til Íslands á fyrsta leygardegi við „Lyrus“. Hirdur okkara norist í hvørjum her í Føroyum. Eins og vit í Íslandi spakuliga finga „hirsins“ kendan og avhildnan um alt landi, so vilja Føroyingar eisini vita at virðiseta okkara starv. Í Íslandi er t. d. 5 „Compagnie“, umframt 2 „útpostar“. Stovnaði eru 5 sjómánsheim, eitt lítið sjúkrahús er reist á Havnafrjórdi, sum rúmar kringum 30 sjúklingar. Sjómánsheimini vera vanliga nógv vitjaði av Føroyingum. Í teim seinni árum er starvið ið byrjað á Vestmannoyggjunum og á Norðfrjórdi. Á Norðfrjórdi hevur býarstýrið skrivað til hirsin, um at stovnað aldurs- og ungdomsheim har á staðnum. Hinu íslensku javnaðarmanna-blaðini hava altíð samsýnt okkum, okkara starv, og hava altíð haft fatan av tí mikla arbeiði, sum hirsin hevur avrikað. Tó skal tað sigast, at í teim seinastu 25 árunum hava vit ikki haft nakran vansað av „pressuni“ har uppi, Vert er at nevna, at táid vit savna inn til jóla, fyri at gleða tey fátæku og sjúku, er tað ikki so sjáldan at teir ungu „teologisku kandidatarne“ í kulda og ódnarveðrið standa við „hysunne“ fyri at hjálpa okkum við starvinum.

Her í Tórshavn og í Fuglafrjórdi eru vit komin heilt langt áleiðis, og arbeiðið gongur væl frá hordini og tað vilja altíð fleiri melda seg inn í líðið. Men her hevur ikki verið væl státt við framfúsum undangongummonum sum vóru forir fyri at „ofra“ seg fyri málinum. Men nú eru eisini teir í ljósmála, so tað vil um

Innsendar greinir mega vera okkum í hendi seinast friggjadag kl. 10 f. p.